

Advies van het Economisch en Sociaal Comité over het „Voorstel voor een richtlijn van de Raad tot tweede wijziging van Richtlijn 90/394/EEG betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan carcinogene agentia op het werk”⁽¹⁾

(98/C 284/17)

De Raad heeft op 25 mei 1998 besloten, overeenkomstig artikel 198 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, het Economisch en Sociaal Comité te raadplegen over het voornoemde voorstel.

De Afdeling sociale aangelegenheden, gezinsvraagstukken, onderwijs en cultuur, die met de voorbereiding van de desbetreffende werkzaamheden was belast, heeft haar advies op 18 juni 1998 goedgekeurd. Rapporteur was de heer Fuchs.

Het Economisch en Sociaal Comité heeft tijdens zijn 356e Zitting van 1 en 2 juli 1998 (vergadering van 2 juli) het volgende advies uitgebracht, dat met 72 stemmen vóór, 20 stemmen tegen, bij 5 onthoudingen (algemene stemmen) is goedgekeurd.

1. Inleiding

1.1. Bij de publicatie (in 1997) van de Richtlijn tot eerste wijziging van Richtlijn 90/394/EEG⁽²⁾ over de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan carcinogene agentia op het werk⁽³⁾, heeft de Raad de Commissie verzocht een voorstel voor een verdere wijziging van deze Richtlijn op te stellen. De Raad stonden hierbij vooral de volgende drie zaken voor ogen:

- er moeten adequate normen komen voor de bescherming van werknemers tegen de risico's van mutagene stoffen die nog niet onder de Richtlijn vallen, maar vermoedelijk kankerverwekkend zijn;
- onderzoek moet worden of houtstof carcinogeen is; dan is het mogelijk te bepalen hoe Richtlijn 90/394/EEG hierop toegepast moet worden;
- in deze Richtlijn moeten de bestaande Richtlijnen over carcinogene agentia op het werk (met name vinylchloridemonomeer en asbest) worden opgenomen.

1.2. Met dit voorstel komt de Commissie de Raad grotendeels tegemoet. Wel zij er op gewezen dat de Richtlijn over asbest, die momenteel wordt aangepast, nog gewoon van kracht is.

1.3. In zijn advies⁽⁴⁾ over het voorstel voor een eerste wijziging (van 31 januari 1996) heeft het Comité zich al uitgesproken over de fundamentele aspecten van Richtlijn 90/394/EEG. Daarbij wees het erop dat het risico op kanker maar één van de vele negatieve aspecten van het gebruik van chemische stoffen is en dat de Gemeenschap in de toekomst wellicht aandacht zal moeten besteden aan andere, minstens even ernstige risico's, bijvoorbeeld op genetisch vlak. Het drong er bij

de Gemeenschap op aan om in deze richting maatregelen uit te werken, en stelt nu tot zijn genoegen vast dat dit inderdaad gebeurd is, zodat ook mutagene stoffen voortaan onder de Richtlijn vallen.

1.4. Al met al is de voorgestelde wijziging een nieuwe, logische stap om ervoor te zorgen dat de in de kaderrichtlijn verankerde principes worden toegepast, zodat werknemers beter tegen kankerverwekkende stoffen worden beschermd.

2. Algemene opmerkingen

2.1. Het voorstel van de Commissie voor een tweede wijziging van Richtlijn 90/394/EEG is in het algemeen een belangrijke verbetering van de bescherming van werknemers en van de wetgeving op dit gebied.

2.2. Mutagene stoffen

2.2.1. Het Commissievoorstel is gebaseerd op de adviezen van het wetenschappelijk comité inzake grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling. Om de veiligheid op het werk te vergroten is dit comité van mening dat stoffen die mutaties in geslachtscellen veroorzaken en genotoxische carcinogene agentia op dezelfde wijze behandeld moeten worden.

2.2.2. Conform Richtlijn 67/548/EEG⁽⁵⁾ van de Raad ter harmonisering van de wet- en regelgeving inzake het indelen, verpakken en kenmerken van gevaarlijke stoffen worden mutagene stoffen in drie categorieën onderverdeeld. Het Comité is het ermee eens dat voor het Commissievoorstel alleen de categorieën 1 en 2 van belang zijn. Deze worden gekenmerkt met waarschuwingzin R 46: „Kan erfelijke genetische schade veroorzaken”.

2.2.3. Tot categorie 1 behoren alleen stoffen waarvan bewezen is dat ze het erfelijk materiaal van mensen kunnen veranderen. Zo'n bewijs is in de praktijk natuurlijk heel moeilijk te leveren. Het praktisch belang van de stoffen van categorie 2 is daarom groter. Dit zijn

⁽¹⁾ PB C 123 van 22.4.1998, blz. 21.

⁽²⁾ PB L 196 van 26.7.1990.

⁽³⁾ PB L 179 van 8.7.1997.

⁽⁴⁾ PB C 97 van 1.4.1996, blz. 25.

⁽⁵⁾ PB L 196 van 16.8.1967, blz. 1.

stoffen waarvoor op grond van „geschikte dierproeven” en „andere ter zake dienende informatie” voldoende bewijs voorhanden is dat ze tot erfelijke genetische beschadigingen kunnen leiden. Terecht wijst de Commissie erop dat de algemene opvatting is dat dit soort mutagene agentia in de zin van de richtlijn uit voorzorg als carcinogene agentia moeten worden behandeld.

2.3. Houtstof

2.3.1. Voor de behandeling van houtstof heeft de Commissie zich gebaseerd op het advies van het wetenschappelijk comité inzake grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling. Er zijn momenteel alleen bewijzen dat stof van eiken- en beukenhout carcinogeen is voor de mens en met name kan leiden tot het adenocarcinoom van de neus of het neusslijmvlies. Voor andere houtsoorten zijn de aanwijzingen minder overtuigend.

2.3.2. Daarom zou voorrang moeten worden gegeven aan maatregelen om werknemers te beschermen tegen blootstelling aan stof van eiken- of beukenhout. Wat dit betreft kan het Comité zich dan ook vinden in het Commissievoorstel.

2.3.3. Volgens het wetenschappelijk comité inzake grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling is er echter een sterk vermoeden dat ook andere houtsoorten kankerverwekkend kunnen zijn. Met het oog hierop gaat het Comité er slechts schoorvoetend mee akkoord dat alleen stof van eiken- en beukenhout door middel van het richtlijnvoorstel voortaan ook onder Richtlijn 90/394/EEG zou vallen. Dit kan alleen maar een eerste stap zijn. Binnen afzienbare tijd moet de bescherming op de werkplek ook stof van andere houtsoorten gaan omvatten.

De carcinogeniteit van een groot aantal in dit verband relevante houtsoorten is met epidemiologisch onderzoek zo niet bijna onmogelijk, dan toch zeer moeilijk aan te tonen. Toch dienen preventieve maatregelen te worden genomen; er kan niet worden gewacht tot er ondubbelzinnig wetenschappelijk bewijs voorhanden is dat al deze houtsoorten niet kankerverwekkend zijn.

2.3.4. Het Comité gaat ervan uit dat in de EU-houtindustrie na de invoering van uniforme grenswaarden voor stof van eiken- en beukenhout de nodige ervaringen met deze vorm van bescherming van werknemers zullen worden opgedaan. Aan de hand hiervan kan dan bekeken worden of het technisch haalbaar is deze bescherming uit te breiden tot alle van carcinogeniteit verdachte houtsoorten.

2.3.5. Nu nog worden in de lid-staten verschillende grenswaarden voor stof van eiken- en beukenhout, en ten dele ook voor houtstof in het algemeen, gehanteerd. Deze waarden liggen tussen 2 en 10 mg/m³. Het lijkt het Comité een realistisch compromis om eerst een grenswaarde van 5mg/m³ voor blootstelling op de werkplek in de richtlijn op te nemen en deze dan binnen vijf jaar aan de nieuwste wetenschappelijke gegevens te toetsen.

2.3.5.1. Verder zouden in dit verband gestandaardiseerde methoden voor het meten en toetsen van de concentratie van stoffen in de lucht op de werkplek moeten worden ontwikkeld.

2.3.6. Het Comité is zich bewust van het probleem dat de carcinogeniteit van stof van andere houtsoorten dan eiken- en beukenhout tot nu toe niet wetenschappelijk bewezen is. Wel wil het erop wijzen dat langdurige blootstelling aan welke soort stof dan ook in potentie schadelijk voor de gezondheid is en onder meer tot ziekten van de luchtwegen zou kunnen leiden. Daarom zou onderzocht moeten worden of de grenswaarde van 5 mg/m³ zou kunnen gelden voor het stof van alle houtsoorten, zowel hardhout als zacht hout, ongeacht of dit wel of niet als kankerverwekkend wordt beschouwd. De Commissie zou hiervoor een specifiek rechtskader of een aparte richtlijn moeten uitwerken.

2.4. Consolidatie van de bestaande Richtlijnen van de Raad inzake de bescherming van werknemers tegen specifieke carcinogene agentia in Richtlijn 90/394/EEG

2.4.1. Vinylchloridemonomeer wordt maar in zeer weinig chemische bedrijven in de Unie gebruikt. In deze bedrijven, die in hoofdzaak deel uitmaken van de chemische bulkindustrie, worden de door de Commissie voorgestelde waarden volgens de beschikbare informatie al sinds lang niet overschreden. De grenswaarden voor vinylchloridemonomeer kunnen in de toekomst daarom nog wel verder omlaag. Het Comité juicht het dan ook toe dat de Commissie voorstelt om deze waarden binnen vijf jaar te toetsen aan de beschikbare wetenschappelijke gegevens over veiligheid en gezondheid van werknemers, zodat kan worden nagegaan of een verdere verlaging nodig is.

2.4.2. De Commissie acht het beter de Asbestrichtlijn en de hierin vervatte specifieke detailvoorschriften nog niet in de huidige Richtlijn inzake de bescherming van

werknemers tegen specifieke carcinogene agentia op te nemen. Zij wacht liever eerst de reacties van Raad en Parlement op een Mededeling over de voorschriften van Richtlijn 83/477/EEG⁽¹⁾ af. Het Comité is het hiermee eens.

3. Bijzondere opmerkingen

3.1. Het Comité kan zich vinden in de nieuwe formulering van artikel 1, lid 4, waarin staat dat de bepalingen van de onderhavige richtlijn gelden wanneer zij voor de veiligheid en gezondheid op het werk gunstiger zijn.

⁽¹⁾ COM(96) 426 def. van 5.9.1996.

Brussel, 2 juli 1998.

3.2. De aan Bijlage 1 toegevoegde punten 5 t/m 7 zijn consequent. Onder verwijzing naar zijn algemene opmerkingen vindt het Comité ze aanvaardbaar en noodzakelijk.

3.3. Het Comité staat achter de keuze van de agentia die met bijbehorende grenswaarden aan deel A van Bijlage III zijn toegevoegd. Hier is echter na hooguit vijf jaar aan de hand van de jongste wetenschappelijke gegevens wel een consequente toetsing geboden.

3.4. Het is een goede zaak dat Richtlijn 78/610/EEG — betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lid-staten inzake de bescherming van de gezondheid van werknemers die aan vinylchloridemonomeer zijn blootgesteld — nu krachtens artikel 2 kan worden ingetrokken. Dit zal leiden tot een eenvoudiger beheer en ook de deregulering ten goede komen.

*De voorzitter
van het Economisch en Sociaal Comité*

T. JENKINS

BIJLAGE

bij het advies van het Economisch en Sociaal Comité

De volgende wijzigingsvoorstellen, waarvoor meer dan een kwart van de stemmen werd uitgebracht, zijn tijdens de behandeling van het advies verworpen:

Paragraaf 1.2

Uit te breiden met de volgende alinea:

„Verder wijst het Comité erop dat het voorstel geen duidelijkheid verschaft over de vraag hoe de Richtlijn op houtstof zou kunnen worden toegepast. Op een dergelijke opheldering had de Raad aangedrongen in zijn Gemeenschappelijk Standpunt (EG) nr. 3/97 van 2 december 1996 tot eerste wijziging van Richtlijn 90/394/EEG (zie PB C 6 van 9.1.1997, blz. 15-20 — Motivering IV.2, tweede streepje). Een aantal artikelen van de Richtlijn kan niet worden toegepast op houtstof. De Commissie zou eerst nauwkeuriger moeten nagaan of de Richtlijn wel op stof van eiken- en beukenhout kan worden toegepast. Dan kan zij besluiten of in de Richtlijn een als volgt luidend punt dient te worden opgenomen: ‘Werkzaamheden waarbij men wordt blootgesteld aan stof van de volgende houtsoorten: beukenhout en eikenhout.’”

Uitslag van de stemming

Vóór: 33, tegen: 56, onthoudingen: 8.

Paragraaf 1.4

Te schrappen.

Uitslag van de stemming

Vóór: 30, tegen: 59, onthoudingen: 11.

Paragraaf 2.3.1.1 (tweede deel van dit wijzigingsvoorstel)

„Om concurrentievervalsing en ‘sociale dumping’ te voorkomen moet de invoer van hout(producten) uit landen waar een dergelijke grenswaarde niet geldt en geen sprake is van soortgelijke voorzorgsmaatregelen, beperkt worden.”

Uitslag van de stemming

Vóór: 29, tegen: 62, onthoudingen: 13.

Paragraaf 2.3.2

De laatste zin te vervangen door de volgende tekst:

„Richtlijn 90/394/EEG kan volgens het Comité echter niet van toepassing zijn op stof van eiken- en beukenhout. Daarom zou naar andere, effectievere manieren moeten worden gezocht om grenswaarden in te voeren voor de beroepsmatige blootstelling aan stof van eiken- en beukenhout.”

Uitslag van de stemming

Vóór: 25, tegen: 60, onthoudingen: 6.

Paragraaf 2.3.3

Te schrappen.

Uitslag van de stemming

Vóór: 26, tegen: 63, onthoudingen: 5.

Paragraaf 2.3.4

Te schrappen.

Uitslag van de stemming

Vóór: 26, tegen: 62, onthoudingen: 6.

Bladzijde 3

Een nieuwe, als volgt luidende paragraaf 2.3.4.1 in te voegen:

„De bepalingen van de richtlijn zouden een zodanige wijziging moeten ondergaan dat het bijzondere karakter van de houtindustrie erin verdisconteerd wordt. Dit geldt vooral voor de eisen inzake luchtdichte containers en gesloten systemen; het is bij veel houtbewerkingsprocessen bijna onmogelijk om hieraan te voldoen. Met het oog hierop zou er voor houtstof wellicht beter een aparte richtlijn kunnen komen waarin de specifieke omstandigheden in en problemen van de houtindustrie adequaat behandeld worden.”

Uitslag van de stemming

Vóór: 25, tegen: 55, onthoudingen: 8.

Paragraaf 2.3.5 (eerste deel van dit wijzigingsvoorstel)

Het laatste gedeelte van de laatste zin (na „in de richtlijn op te nemen”) te schrappen.

Uitslag van de stemming

Vóór: 26, tegen: 67, onthoudingen: 4.